

## 2- اجاره وقف انتفاع

### ۲- اجاره وقف انتفاع

#### اجاره خانه وقفی امام جماعت مسجد

۳۱۶. در نزدیکی یک مسجد خانه ای وجود دارد که صاحبش آن را برای سکونت امام جماعت مسجد وقف کرده است، ولی در حال حاضر به علت کثرت عائله و مراجعه کنندگان و دلائل دیگر مناسب سکونت او نیست و خود امام جماعت هم منزلی دارد که در آن زندگی می کند و احتیاج به تعمیرات دارد و برای ساخت آن مقداری وام گرفته است، آیا جایز است خانه موقوفه را اجاره دهد و پول اجاره آن را برای پرداخت بدهی های خانه ای که در آن ساکن است و انجام تعمیرات آن، مصرف نماید؟

جواب: اگر خانه به صورت وقف انتفاع، برای سکونت امام جماعت مسجد وقف شده باشد، شرعاً او حق اجاره دادن آن را ندارد هر چند به قصد استفاده از اجاره آن برای پرداخت دیون و تعمیر منزل مسکونی اش باشد و اگر آن خانه بخاطر کوچکی، نیاز او را برای سکونت خانواده اش و آمدن مهمان و پاسخگویی به مراجعه کنندگان برطرف نمی کند، می تواند از آن در بعضی از ساعات روز یا شب مثلاً برای پاسخگویی به مراجعه کنندگان استفاده کند و یا آنکه خانه مزبور را به امام جماعت دیگری بدهد تا در آن سکونت کند.

۳۱۷. منزلی است وقفی که وقف آن متعلق به مسجد می باشد و شرط وقف منزل اینکه هر آقای روحانی که امام جماعت مسجد می باشد در آنجا سکونت نماید، چند سال پیش مسجد مورد استفاده بود و امام جماعت آن در منزل مذکور سکونت داشت اما مدتی است مسجد مذکور خراب شده و در دست ساختمان جدید است که نیاز شدیدی به مخارج دارد از طرفی امام جماعت مسجد الان در آنجا نیست اما منزل مذکور را در تصرف دارد و یک شخص غیر روحانی از منسوبین خود را در آنجا ساکن کرده است. حال که مسجد در حال نوسازی است اگر منزل مذکور از طرف هیئت امناء مسجد اجاره داده شود و برای مسجد خرج گردد مسجد از چند جهت از غربت پول خارج می شود. استدعا می شود نظر حضرتعالی را پیرامون مسئله بیان فرمائید.

آیا جائز است تصرف شخص مذکور و ساکن بودن یک شخص غیر روحانی در منزل مذکور؟  
وظیفه هیئت امناء چیست، آیا لازم است منزل را برای مسجد اجاره دهند یا خیر؟

جواب: سؤال اول صور مختلفی دارد، اگر در وقف اختیار منزل به امام جماعت سپرده شده باشد تصرفات وی صحیح است. در صورتی که منزل وقف برای سکونت امام مسجد شده و یا در صیغه وقف، اختیار تصرفات آن به او سپرده شده باشد اجاره آن به وسیله دیگران بر خلاف وقف است و جائز نیست.

#### اجاره غسال خانه و وضوخانه

۳۱۸. وضو خانه ای که خراب شده و مربوط به مسجد است که شخصی در رژیم گذشته وضوخانه را از اداره اوقاف اجاره کرده است در این مورد چند سؤال مطرح است.  
آیا این نوع اجاره که ملک وقف بر عموم است چه در آن زمان و چه در این زمان صحیح است یا خیر؟

جواب: در موارد وقف انتفاع مثل مورد سؤال اجاره صحیح نیست.

۳۱۹. غسال خانه ای است که مربوط و متصل به گورستان که وقف بر خود اهالی آنجاست مدتی است که از طرف بهشت زهرا بسته شده آیا می شود این مکان را تبدیل به کتاب فروشی و نوارخانه و یا پایگاه بسیج قرار داد و اجاره آن را صرف در خود همان گورستان نمایند رأی مبارک چیست و آیا اجازه می فرمائید یا خیر؟

جواب: غسال خانه وقفی قابل اجاره دادن و تغییر و تبدیل نیست.

#### اجاره مسجد، حسینیه، مدرسه علمیه

۳۲۰. آیا اداره اوقاف می تواند مسجد یا حسینیه یا مدرسه علمیه را به کسی اجاره دهد یا خیر؟

جواب: گذشت که در مواردی که وقف انتفاع است مثل مذکورات در سؤال اجاره صحیح نیست.

۳۲۱. آیا آنهایی که اطلاع دارند ملک وقف بر عموم است مثل مسجد می توانند تقاضای اجاره کنند از اداره اوقاف یا خیر؟

جواب: اجاره دادن مسجد صحیح نیست.

۳۲۲. آیا اداره اوقاف وقتی متوجه شد که مسئولین قبلی کار خلافی انجام داده اند مثل اینکه مسجد یا حسینیه را به کسی اجاره داده اند واجب است از آنها پس گرفته شود یا خیر؟

جواب: باید به حال اول برگردانند.

#### اجاره قبرستان

۳۲۳. زمین قبرستانی سال های سال چراگاه گاو و گوسفند بوده و فعلاً دور قبرستان دیوار یا نرده کشیده شده و علف های زیادی در زمین روئیده می شود، اگر به همان حال بماند آرامگاه مخروبه می شود، آیا مصلحت است زمین را به دامداران به مدت کوتاه اجاره داد و مبلغ اجاره را صرف آبادی همان آرامگاه و مخارج ساختمان معصوم زاده که در همان جا واقع می باشد و نیاز مبرم به تعمیر دارد، بشود اشکال دارد یا خیر؟

جواب: اجاره قبرستان صحیح نیست، بلی متولی شرعی می تواند علف ها را بفروشد و پول آن را صرف در آبادی قبرستان نماید.

۳۲۴. شخصی زمینی را صد سال قبل برای دفن اموات مسلمین وقف نموده و دفن اموات صورت گرفته ولی در زمان رژیم منحوس پهلوی قسمتی از آن زمین را شهرداری و قسمتی دیگر را شهربانی وقت تصاحب نموده است در قسمت دوم نیروی انتظامی با توجه به تصرف شهربانی سابق به تازگی اقدام به ساخت و ساز می نماید و خود معترف به وقفیت زمین می باشد لذا بیان فرمائید آیا می شود با شهرداری و نیروی انتظامی قرارداد اجاره منعقد و وجه الاجاره را صرف مایحتاج قبرستان نمود یا خیر؟

جواب: در فرض مرقوم، انعقاد اجاره صحیح نیست.

#### اجاره کاروان سرا

۳۲۵. ساختمانی موسوم به رباط که در حدود ۱۲۰ سال قبل جهت استراحت قوافل در حال عبور و مرور ساخته شده است، و در حال حاضر با خصوصیات ذیل می باشد.

۱- در حال خراب شدن است و احتمال خطر جانی نیز بسیار قوی است.

۲- بعد از تحقیق و تفحص وقفنامه خاصی و متولی برای ساختمان پیدا نشده است.

۳- عبور و مرور قوافل به طور کلی از این مسیر انجام نمی گیرد.

۴- این روستا از مناطق محروم درجه سوم مملکت اسلامی می باشد.

سؤال) اولاً: آیا فروختن و اجاره دادن این ساختمان و صرف پول آن در کارهای عام المنفعه جائز است یا نه؟

ثانیاً: علی فرض عدم صحت فروختن و یا اجاره دادن، آیا استفاده از آن در امور عام المنفعه مثل مدرسه ابتدائی، راهنمایی، دبیرستان، خانه بهداشت، ساختمان مخابرات و غیره جائز است یا نه؟

ثالثاً: علی فرض جواز استفاده روستائی که ساختمان در آن واقع شده است کافی است و یا اینکه باید حد الامکان روستاهای همجوار نیز از آن بهره مند شوند؟

جواب: فروش و اجاره آن جائز نیست ولی چنانچه استفاده از آن در جهت وقف به طور کلی ممکن نباشد استفاده از آن در مصالح عامه مانع ندارد ولی این کار باید به وسیله مسئولین دولتی یا شورای اسلامی انجام گیرد.